

(1)

श्रीराम ॥ ॥ शौनक मूले त्रयोमहर्षिणि ॥ मागिल्ल कथापरिसिल्ली श्रवणि ॥ सर्वाभीधाने तु सीचा
एणी ॥ वदलीनां हि वीस्तारं ॥ १ ॥ ते सांगोनि पन्नगसत्रा ॥ जेकां आहुतर सांचे पात्रा ॥ ते एणें आमु
खुपीत श्रात्र संश्रम करि उदारां २ शौनक मूले जिस्वामिं संख्यान से हो सत्रनामिं तथार्थी श्रेष्ठ
श्रेष्ठमिं आनुवादेन आवधारा ३ शौनकावा सुगोपेरावत क्रकौरिक धने जय कुशात काळ्याम
कीनांग कंबुकी स्येत आधुरज आलि पंजरक ४ येका पत्रवामन व्याक नळानिळ उंनारा शब्द
क आयक उग्रनहु शकरींगक पोतक आलि तुदुर्मुख ५ दधीमुख क्षता विमळ पिंडक आयु
शंखकोटरक बाल्लखिल्यं निष्ठुरक हेमरुद्र साहानांग ६ बाह्यकर्ण हस्तकर्ण मुद्गर पीठक क
कीक येकानिर पुण्णदंष्ट्र वृत्तबिबूपांजुर सर्वतशतपंम ७ शंखचक्रवज्रकोपनक्षक पिंजरक वैर
क आतिमद्रक मुशकादंशक सिरजोतिक आपारजित पुण्णमिद्र ८ श्रीबहकौरव धृतराष्ट्र कुमु
वाक्षकुजर कुवार कुंडोदरक करमोहदर सत्यकविराज सुबाहु ९ पुस्करशाळी पीठवान पिपि
रक मुखरकोणपानयन कुस्माडक तिर्दमान बहुमुक्क शरसां १० आसो हेनांम संख्या प्रगटकेल
मुख्य मुख्या आप्रसिद्धतया चालेखा वीस्य कर्त्ता स्वये जाणें ११ पुत्रपौत्रक बहु संतति नानाक

आ न्यापद्मीणिंजाति देवांगनातुल्यसुहृतिं भोगपावतितयेचं १२ सकलसपश्रिष्टसुमती १३
 शोभाफलद्रुधर्ममुनि धरुनिवितरागविरक्ती निघताजालातपाते १३ वल्लवसन्नजव
 धारि जीतेन्द्रियनिहारि पुण्यारण्यपुण्यगिरि पुण्यकुरवसविनि १४ हीमालयगंधमादनि
 दशारण्यीपुष्करारणि निर्मलतपेनिर्मलरुखानि निर्मलमनेंआचरतु १५ तपश्चयतित्र
 दारुण देखोनिपातलाचतुरानन म्हणेंकवणकामनामन वांछितेंसांगआनता १६ नांगेद्र
 म्हणेंदेवदेवा श्रीरंगनामिकमळोद्भव तुहसंगमासियाजिवा वातितैसानांवडें १७ हेदु ९
 राचारिजगहिंसक आधर्मसिक्परनिंदव निरकुळहचेंकौतुक परस्परेंवाढविति १८ हा
 वरिवळीष्टसापल्यबंधु गरुडदेवाचासेवकसंधु यासिचाळनिवैरसमंधु हीनशक्तीपाम
 रा १९ निशेषमातेनेंशापीले पावकींमसहोतिलवहिलें तयाजोहरितुनिकेले देहमाझे
 भीन्नयाम्य २० तीव्रतपाचावैश्वानरिं शरिरजाळीननिधारीं जेकौनिहातवेविलासिरिं
 नांमिम्हणेंविधाता २१ मातृशापाचांअनिक लागोंनेदीतुज्जालुमाक निर्भयहोउनिराहें
 अचक मिसांगेनहारिति २२ माथांघेउनियांधरणि अक्षइराहंपाताळभुवनिं सर्वसौख्यतुजलागुनि

(28)

पाठविनसावयां २३ तुसेनितेपेंजालोंसंतुष्ट शक्तीदेइनअतिआचार पप्रपत्राहुनिहाकुव
ट धरणिरोहेतुजमांथा २४ अहिराजमहेंत्रैलोक्यनांथा भुगोळबैसविमासियेमांथा ब्रह्मा
णंमहिउल्लतां आंदोळतिगिरिकुटं २५ तेलेंप्रकयहोइलमुता खचतिसृगिवियालेचैथ
महेंगानिर्णग्रनहलतां सुरोपायसांगतसे २६ मासेनिदंडधरायेथें वीवरपाडुनिदेइनपंथ
तुवांप्रवेशोनिहरित स्तभहोएंतळवदि २७ करंनिप्रदक्षणांनमन शैशाआसाधेउनिकरिग
मन विवरपाताळमेडुन पृथ्वीमाथांवाहिनी २८ सहस्रफणिचायेकमणिं तयारलाग्रावरी
धरणिं धरिनीजैसिमृतीकाकणिं नदिसंश्लिगिनेरुचा २९ हारिहारसिहीसकळभोग रिहीसि
हिसहितसांग निकटयेउनितभयमाग आहातिशैशाआसेंचा ३० पुढेपरमभक्तमहेंगान सावरि
पंडुउल्लानारायण यापरिशैशाहोआपण आत्महिताथसाधीला ३१ शैशात्याहुनिगेलीयाव
रि सर्पमीळोनिथोरथोरि वासुगिकेलाराज्याधीकारि इंदुजैसासुरगणिं ३२ सभाकरुनिमगास
मस्ती तितेंभ्रमितिचिंतांवर्ति शोपारिष्टपरिहारार्थि म्हणतियेनविचारा ३३ येकम्हणतीरुपीवि
याकार्या धरुनिभयजनेजया सर्पसत्रनकरावया उपदेशकरुविषके ३४ येकम्हणतिसवनेमोहुं

अनपात्रेभ्यः मनः एकमहणतिस्तजगता

रात्रिनिद्रास्तखंडावे ३५ एकमहणतिद्रव्यं प्र-

सकळ नांशकसुनिपासुगरळ एकमहणति तोसुपाळ ग्रासुं वितयासारिखा ३६ एकमहणति वीषा
दकधारिं मेघपाडुं यज्ञावरिं एकमहणति हास्तनाडुरिं सर्पमयेकरावे ३७ असिसर्पतुखी चिवचनें ये
कहिनमनिराजामनें लणें हें ब्रह्महसारे जाण मरण पावति दुतांसि ३८ अधोवदनं वारिमौळ हास्तमा
डिवेळों वेळ हें देखोनि धर्मसिच येळा पुत्राबेलति ३९ म्हणें पुत्रजंगे शाखावधारिं शापजाला ते आव
स्वधिं माते विया मांडिवरिं मयउपविष्टमिंहोते ४० वेळीं कानि पडिले वचनें ते तुलीं एकायेकाग्रमनें
शापपरिसोनि चतुराननें तथास्तु म्हणें चतुर्मुखी ४१ तथे आमरेद्रं सहितनिष्ठं भावे जोडुनिकरसें पु
ष्टा स्तवनें प्रार्थि लादेव श्रेष्टा पीतामाहां परमेष्टी ४२ पुत्रशापुनिकरिदहनं ते लावकराक्षसिसमाने
तिचावचन बाळपण कीमथदिधेले स्वामिनाथा ४३ ब्रह्माले परपीडकं साचें हृदयं आसोत दुःख या
लागि वदले मासें मुख होतें संमहणेनि ४४ दृष्ट संवहाराकारेणें आपापरचावायेतें सहजमांडलादे
खोनि मनें म्यां संतोषमानिला ४५ शक्राले तुंदयाळ सात्वीकतामसप्राणिं सकळ सुष्टदुष्टा तुसेनि वळ
छेपेनें देवें रक्षावे ४६ हां सोनि बोले सकळें स्वर सांगे लागे हाविचार पवित्ररक्षावया प्रकार म्यां पुर्विरिल्लासें

(38)

दुष्टपडतीलहुतात्रानि सुष्टरक्षीलआस्तीकमुनिं ऐसादेखोनिपप्रयोनि पुढतिबोलेप्रकरार्थ ४८
स्वासासेषाविधाकुटी जरकारुगुणशुद्धी जरकारमिसेसादिं अंगिकारिलनिजवध ४९ तिचारोदिं
जन्मलेकुमर आस्तीकनामंरुषेस्वर तपोतेजेंवैश्वानर धडाडीतवैराम्यें ५० तौरक्षीलमातुळजव
तां ऐसंबोलीलावेदवक्ता तोरियेलतुम्हांआतां वीचाराबामुख्यते ५१ ऐकोनियेकापुत्रवचन
तोषलेवासुगिचंमन आवधेम्हणतिधन्यधन्य त्रेविवारहायेक ५२ सावरिस्वल्पकाळविकरुन
सुरिंआसुरिसमुद्रमथन मांडलेतेंसमईप्रथम त्रैलोक्यावासुगि ५३ कार्यसंपादिल्यांसर्व संतो
षलातोत्रालादेव तेवेळींमैत्रश्रेष्ठभाव त्रैलोक्याप्रार्थिला ५४ स्वामीकलींद्रवासुमीनां
मां येथेंबहुसालपातलाकांमां साचेहृदयेचें त्रैलोक्यां वांचुनिकवणेंफेडावें ५५ साचाहृदयतोपकेली
यांशांत आलांभावलेकोदिउचित्त एकांनिबोलावेल्याचंन्याय हेम्यांभुविजसांगितलें ५६ येळापुत्र
पुलंयुक्ती जेकांवदलासप्राप्ति तोरिआववधरुनिमिति उपायइहिसाधावा ५७ जरकारिरसुनिये
लें जरकारुसिमिस्सादेणें आपुल्यातोरतदानें आस्तीकांतेंजन्मविले ५८ तपोतेजेंवैश्वानर मन
आसृष्टीमनेसंस्कार ऐसाहोस्तीकरुषेस्वर जकतारक्षिलसप्राप्ति ५९ सारुषीचाआगमनकाळ येथ
निसमिपजाणासकळ ऐसेआमयऐकोनिव्याळ लोटागणेंघातली ६० वासुगिबोलेआस्तीवचन

५) अम सपहोलसादीजगमन जरकारहेंआमिधान हेंआववणेंआसोंया ६१ यावरिकौरवचंशान्दपति ३-
 पवित्रराजापरिक्षिति मृगयाव्याजेवनंप्रति निघताजात्माकौतुकें ६२ जैसाप्रतापिमहांपुंडु धनु
 धरामाजिदिसाभुं प्रचंडु तैसायेशकीर्तिनिरुदु मृगयासिच्छस्यधर्मि ६३ करिसायकचारासना
 स्वापदंलक्षितहिउंवनं तरसतगरवराहचाराणा बाणधारिनिवदितु ६४ पुढांकुरंगयेकनयनि दु
 रिदेखोनिबंधीलाबाणि घायाकमृगफकतं वनि पारिलगेंभुपाळ ६५ जैसात्रांकरपीनांकपाणि
 यसिमृगांतेवीधुनियांबाणि पारिलगेंधोवेंवरणि मृगरिण्यशोधित ६६ तैसालागलाआसतां ३
 ए वनेंउपवनेलंघीहारिण राजापारिलगला ६७ पावतलालाआपार ६८ पुढांगोरसाचेंवें
 द देखीलंकरितीबहुतविनोद वछमुखीचेंभक्त बुद तोपयफेणप्रासिति ६९ सातेंपुसंपुत्राधिजा
 वनें येरुदणतिजिपयप्राशन कीजेमृगांनसि ७० पुढांकरिनिहास्तकें ७१ तैनेघोनिपाहेदशी
 तथाअंतरैतेपणकुडि देखोनिआलातयानिकटि देखमासारितपश्चि ७२ बैसोनियांपमासनि
 मनेंपहुडलासमाधीशायनि लाउनिकपटमुद्रानयनि आणिमुखीमहामौन्यें ७३ फेणप्रासुनि
 करितप यालागिसमिपतोफेन ७४ राजाआलातयासमिप तापधर्मश्रान्तला ७५ हास्तपिदेनियात
 की मृगांब्राह्मणांन्याहाकीं अभिमन्यपुत्रमियेकाकीं पारधीस्तवयेथंआलो ७६ छप्पकुरंगवधीला

६४
बारेणं पक्ततांदेखीलाआसेलनयनें तोसांगिजेमहणतांवचनें रुषीनेमस्तबोलीला ७४ जैसादा
रुप्रतिमांस्तब्धे आकविल्यानेदिप्रतिशब्द तेसानबोलतांविषद राजामानिमानसें ७५ वीनात्रा
काकेविपरितबुद्धी असिअष्टमयदाआवधी म्हणोंनिआविधातियेसंधी उदितजालीरायोंते ७६
मृगसर्पचिंककीवरपडिलें तेधनुष्मगोषेंउचलीलें कंठिरुषेचेंघातलें तरितोव्यातस्तिपेनेणें ७७
स्थिरमायेचावडिवार कींउर्वकर्मचावकाकार विवेकवंतहिआविचार राहाटेविचारआसतांहि ७८
मोहुनिरांछकीलागिरिजावर कींमायामृगेंसिराम वंद कींकपटपाशेंयुध्मीष्टार टाकीताजाला
आदरें ७९ वीरकीसंचरेंविभीचारा कींसाहसकडामलापरमारा निरोपक्षप्रवर्तआहारा तथा
आहिप्रारब्धे ८० पडिलात्राहाणियांसितरु नाउपावलापारखीथोर कींविवेकसिंधुचापोहणारु
कुचुडकुपीबुडाला ८१ तेसांपरिक्षितिसुविद्यापरम तथासहितप्राप्तजालाघुस्मैम म्हणोंनिअसा
आयोग्यकर्म करिताजालातेकाळी ८२ आनुचितराहाटोनिथोर राजाप्रवेशालाहास्तनाथुर ते
वेंकीतयारुषीचाकुमर शृंगनकुताअश्रमि ८३ तोजामदग्निसमानकोपि दुर्वासाहुनिसिधुशारी
वीस्वामित्रासमानतपि तेजेंजैसाहुतांत्रा ८४ सासिब्रंमदर्शनान्चानियेमु तोसारुनिहिजसत्तमु

५
अमराकुनियेतांनिजाश्रमु वादेस्वाध्याइंमेदला ८५ त्यासिविनोदेंउपहासीतां तोम्हणेंगर्वनिधरिस्तिता प्र-
श्रंगितुसापवित्रपितां कंविवाहेंश्रावते ८६ ऐकोनिस्त्रोमलाअद्भुत परिसंवरोनिउसंवृतांत ८७
क्रम्हणेंगानपनांथ परिहितिआलाआश्रमां ८८ तेणेंबोलावितांवचनें तपश्चीनबोलतिमैने
यावरिगेलाकंविघालुन मरुप्रेतसपचि ८९ मृगिम्हणेंफाचलेंकेले आवडिनेंमरणाचेतलेमोले
दादुनिहाळाहकप्रासिलें प्रवित्तिथेंरोका ९० अस्यमंदेंचटलाश्रमां नेणेंसप्तरुषादिमहि
मां आतांधर्मावियाधामां बोळविनआदिलें ९१ ऐसेंबोलांनिकोधतवेंकें उदकघेतलेनिजे
हास्तकें शापदेताजालामुखें आतिहारुणतोकां ९२ आजिपासुनिसातवेदिवसिं तक्षकदं
त्रोमरणत्यासिं आन्यायामासीयामैवचुनांति ९३ शकेंहारजंभा ९४ यापरिश्रापवदोनिरागे
आश्रमांपातलाविहंगमवेगे सर्पकादुनिसर्वांगें उदकहातेंस्पर्शिलें ९५ यावरिध्यानविसर्जनीं
स्मृतिपावलाशमिकमुनि चतांतजालितलामनि नसांगतांनिसर्वज्ञें ९६ म्हणेंआनुचितकेलेका
पें राजहालाजोडीलीशापें राहादिमाजिमनसंकल्पें कायनकरिप्राणियां ९७ निशानिधकर्मजीतु
कें तेंमनुष्याचपासुनिघेडतितुंयें यालागिविचरुनिनरसाहिकें भुतद्रोहानकरावा ९८ दोखहंआ

(58)

२८

४

ली ९

वयेव आउले तीहिं केलीयां आपण केले ऐसें साचार जया का के तो विनिश्चये जगदासां ७१ परां
चे आपराध करितां क्षमां हे विमांडवलत पीया आम्हां को धें धरिलीयां अक्षमां अक्षम होति साधने
प्रजापाक कपवित्र मुति ऐसें सारा जा विवेक सुमति शांतीला हें पुढत पुढति खेद वाटे मज पुत्रां ७२
दशाश्रोत्रियासमान नृपति ऐसें बोले मन्त्रादिसुति वीशेष हो परिहिति पुण्य स्लोक धर्मात्मां १००
राजे करिति दीज पाकला सास्तव सकयेरी ते एंद वसंतोषेन पर्जन्यां ते वर्षति १ तेथुनि अेषवी
वनस्पति बहुधा आभानें प्रसवति सास्तव सकयेरी ते एंद वसंतोषेन पर्जन्यां ते वर्षति २ आम्ही जे उल्यां
सुद्धत धनां राजा स्वतंत्र विभागि जाणा या कामां राप देणें प्रज्ञा परम आश्लाघ्य आमुते ३
शृंगिह्ये तात स्वामिं होणां रबकी वंत जाणां ही आसता कोधीयां दुर्नामिं शरु गवा कोण्हां ते ४
शमिक विचारि आपण आस सन दे शृंगिचे वदन आतां सांगे निसावधान राजा केला पाहिजे ५
ऐसें विचारुनि विनि गौरमुख नामां सिध सुमति वृत्तांत सांगे नियांत या प्रति सुप सुवनां पाववि
ला ई ते एं जाउनियां जगसाहया प्रवेशे निमहे दालया आवलो कु निराजा वेडुया आसि वाद न
मूणे वि ७ जने सर जे उल्यां हल्लीं सुसुर नमिला विनय मकी रत्न पीवा सनिं जति आला दरें बेस
विला ८ आंगिका रनि सा बहुमानां मूणें चक्रवर्ति तुडारला शमिक रुषीच्या बोली त्यां वचनं सांगे तुनें पात

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १० ॥
आचरित्वा संतापप्रारब्धं श्रमापातलासिमृगयानंदं तेषां अशुचित्प्रमादं आचरत्वा सिजे १०
कां हि १० तेषां सर्वहि केले क्षमं परिपुत्रमासां गिनां मा तयां ते क्रोधप्रतिमां न सोहे चितया
ते ११ त्रापकर्वते स तेज जाळे छेदिली आयु रयवळी विमुळे ऐकतां शुचि फळे रक्षा होतिये क
दां १२ सप्तमदिवसा चियां अंति तसकदरा नां तिया आचाति मरुपाउनि सदनां प्रति वैवस्व
ताच्या जासिल १३ अन्यथा करावया ये अर्थ हरिहर ब्रह्म याचि राती आशक्त आसं माक्षी
ये चिति आति श्रेया विगमतसे १४ तथा पीसाव होइ रे तसक बाधा जेणे परिहारे ते च
ये लबडु प्रकारे साधीये रे साधका १५ ऐसे सांग निविवाला राजा चित्ता एवी पाडिला तथा
पिथो ये गोरविला गोरमुख मरुदुचरुनि १६ राम कचराणि मासे मोळ ठेविले संग साहस्य वेळ
मासियां आपराधांचे फळे साहु निविसिष्ट पाहजे १७ शक्रवेशा पावलो व्यसना तथा पीदिना
वरिकरा विकरणां तही परलोकीं तही गहना कल्याणां ते पावेना १८ आसे हे बोळ उनि दीजा
पाचारित्वा प्रधान प्रजा पश्चात्तापान के राजा संतापला बहु साल १९ म्हणं होणार दुष्ट कर्मा
आपमानिले ब्राह्मणां तमा आतु उलो मरणयां मा आकस्मात ये काळी २० केलां कर्माचा प्र
स्तावो ज्याचे हृदय गुण ज पाहाहा तां जाणां वाचं उक्क विय देहा जन्मला ऐसे जाणांचे २१

(6A)

कां

स्यासद्वाकावशापुरता नाहिं आवकाशान्नतता कैसं समाधानसाधुआतां मोक्षपथं जेदा
वि २२ कवणभेटलाभहानुभावे कवणप्रगटहोइलेदेवें टाकीत्सां
आरिष्टनांतके २३ नाहिं ऐसाभावलागुरु जोमस्तकीववित्तंकरं विश्वरूपसाक्षात्कार दे
हामिमाननिरसुनि २४ अर्विलीनां हि देवदेवता जेवोदेतथां वैवेद्यावाकरिता सर्वसिंवा
दविआतां ऐसामित्रहिआसेनां २५ स्नानेनां सिमनिमळ ऐसंतिथकोणनिर्मळ आतको
नशकेमृत्सप्तक ऐसासोइराहुस्तु २६ आतां धोर्यवियेकसोरें अदृष्टनचुकें निजनिधरें
आपुलें निवीचारेचतुरें चीतराखणें संस्थानि २७ पाविमोरें मनविचारा तरिकायउपेक्षितदुस
रा गुरुकेलीयां हारवांकरा बहिंमुखबोधेना २८ मिंआमहां अजअविनांशि देहजरिनिजनिछये
सिं आतां विमृशग्रसियांसि कांवांचलोसंप्रारब्धे २९ मासियाअनुभवनिजनिधनां चारि
सांडणें सांडिलें जालां तेंवरपडहोयें मृत्सुत्थानां कांवांचलोआसेंकांजें ३० यापरिउभयेस
मंधाकेउं पाहातांवरपडहोइंनपिउं जन्ममृत्पाचें सांकेउं जीविंजें नसतेंवि ३१ मृत्पाचि
रिसमंधाकेउंकाहि मजसर्वथानां हिनां हिं मिंअनंदमुक्तपां हि सर्वसाक्षिजगदात्मां ३२

आ० ऐसेनिया आ पुलेनिमने। वीवेक आणिजेसमाधानं हेविज्ञानियांचिसंवत्सा वेदांतवेद्वे ५-
लति ३३ श्रीशुकमहर्षिः श्रवणकेले तंजाजिमनेउपेगाआले निजध्यासेपावतेकेंले साक्षात्का
रपर्यंत ३४ मागवंतजालेंपीरसंधी ज्ञानदानेद्रकरैकनिधी शुक्त्वामिहादरास्कंदि आनु
वादलापरमार्थि ३५ अवरासहस्रविल्लचरित्र परमार्थरसांचेपियुत्रयपात्र श्रवणसुखा
चेंपवित्रवक्र वीस्वश्रोतेनिववावया ३६ वासोतेभारतवियेक प्रजाप्रधाननरनायेक र
हितेजालेकोतुके अन्नसज्जनपरिसा इति श्रीभारतेअदिपर्वणि कथासर्वलोक
कहडोळलि श्रवणांचेनिमुक्तेचावालि सुतरफूळेदेतांश्रोतयां १२ इति श्रीमा० आ०
प्रसंग ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com